

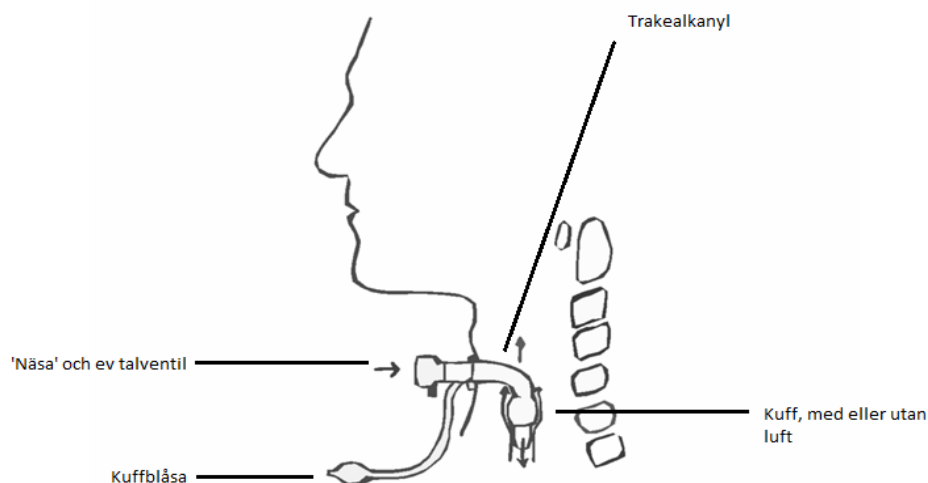
Trakeotomioperation

Varför görs en trakeotomi

Trakeotomi (=strupsnitt) är en operation som görs för att skapa en fri luftväg. Det finns olika skäl till att den normala andningen inte fungerar. Det kan bero på svårigheter att få ned luft till lungorna vid trång passage i halsen som vid stämbandsförflamning eller tumörer. Det kan dels bero på att man har svårt att andas själv p.g.a. olika lung- eller muskelsjukdomar och därför behöver respirator eller annan andningshjälp under en längre tid.

Trakealkanyl, funktion och utseende

En trakealkanyl är ett plaströr som man för ner genom hålet på halsen (= stomat) och fäster runt nacken med ett kardborreband. Initialt har de alltid en uppblåsbar manschett (= kuff) som man fyller och tömmer via en slang, för att man inte ska få ned blod, matbitar eller slem i luftvägarna. Ibland har man kvar kuffen under hela tiden man har trakealkanylen, då är det viktigt att trycket i denna inte är för högt. Inuti trakealkanylen så har man oftast en innerkanyl som man kan ta ut och rengöra. På halsen, vid kanylens mynning, sätter man en s.k. 'näsa' som anfuktar inandningsluften. Man kan även i senare skede använda en talventil för att låta luft passera stämbanden och tillåta tal. Viktigt att känna till, man får aldrig använda talventil om man har en kanyl med uppblåst kuff, det leder till att man inte kan andas ut.

Hur går ingreppet till

Ingreppet görs genom en operation, d.v.s. att man skapar en öppning på halsens framsida i vilken man för in en trakealkanyl. Ingreppet tar cirka 30 - 60 minuter och oftast är man sövd. Ingreppet kan även utföras i vaket tillstånd med lokalbedövning.

Risker efter ingrepp

Det finns en del risker med ingreppet och efteråt när man har sin trakeostomi. Initialt kan problem som uppstår vara blödning, infektion och luft som sipprar ur såret samt orsakar svullnad under huden (= subkutant emfysem). Första veckorna efter att man fått sin trakealkanyl är vi uppmärksamma på att den inte glider ut eftersom det är störst risk då. Mer långsiktiga problem kan vara slembildning vilket gör att det blir trångt i kanylen, skav kan uppstå både i huden och inne i luftstrupen.

Första tiden efter operationen

Oftast har man inte så ont i operationsområdet och man får smärtstillande vid behov. Precis efter att man fått sin trakeostomi kan man inte prata utan man får kommunicera med papper och penna eller gester. Detta beror på att luften inte passerar upp förbi stämbanderna när man har kanyl med uppblåst kuff, vilket man måste ha första dygnet. Slemhinnorna blir ofta torra när luften inte anfuktas på vanligt sätt i näsa och mun, man kan behöva använda en inhalator med koksalt. Ibland så vill man äta lite mjukare mat de första dagarna, men egentligen så finns det inga restriktioner utan man kan äta det man känner för. Ibland upplever man att maten smakar mindre än vanligt, det beror på att lukt och smaksinnet upplevs annorlunda när man inte andas genom näsan.

Kontaktuppgifter

Öron-, näs- och halsmottagningen

Tfn 033 – 2511

Måndag – torsdag kl. 09:00-11:00

1177 – tryggt om din hälsa och vård

På 1177.se kan du få mer information om sjukdomar, undersökningar, behandlingar och läkemedel samt få råd om hälsa. Du kan även läsa din journal och göra dina vårdärenden. Ring telefonnummer 1177 för sjukvårdsrådgivning dygnet runt. www.1177.se

Information om handlingen

Handlingstyp: Patientinformation

Gäller för: Kirurg- och öronklinik

Innehållsansvar: Malin Börjesson, (malbo2), Överläkare

Granskad av: Malin Börjesson, (malbo2), Överläkare

Godkänd av: Eija Hägg, (eijha2), Verksamhetschef

Dokument-ID: SAS9665-921656513-49

Version: 5.0

Giltig från: 2025-12-17

Giltig till: 2027-12-15